

Sygn. akt VII U 2022/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 września 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Małgorzata Kowalska

Protokolant prot. sądowy Agnieszka Goluch

po rozpoznaniu w dniu 8 września 2015 roku w Lublinie

sprawy S. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania S. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 31 lipca 2014 roku znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala S. K. (2) prawo do emerytury od dnia(...) roku.

Sygn. akt VII U 2022/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 lipca 2014 roku, znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił S. K. (1) prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.). W uzasadnieniu podano, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15 - letniego okresu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze – okres od dnia 21 sierpnia 1979 roku do 31 grudnia 1998 roku nie został uwzględniony gdyż świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych wystawione w dniu 21 grudnia 2000 roku przez(...) Zakłady (...) nie spełnia wymogów formalnych (decyzja - k. 115 a.e.).

Odwołanie od powyższej decyzji złożył S. K. (1) podnosząc, że wykonywał on pracę w warunkach szczególnych w (...) S.A. we W. od 21 sierpnia 1979 roku do 31 grudnia 1998 roku. Nie był natomiast świadomy, że wystawione mu świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych jest wadliwe (odwołanie - k. 2 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie, podnosząc argumenty zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie - k. 3-4 a.s.).

W toku dalszego postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska procesowe.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

S. K. (1), urodzony (...), w dniu (...) roku złożył wniosek o emeryturę. W jego treści zawarł oświadczenie o tym, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego (wniosek o emeryturę – k. 101 – 104 akt emerytalnych). W chwili składania wniosku o emeryturę uprawniony był do zasiłku przedemerytalnego (bezsporne).

W oparciu o zgromadzone w aktach dokumenty organ rentowy ustalił wnioskodawcy na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny staż podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 28 lat, 1 miesiąc i 20 dni okresów składkowych i okresów nieskładkowych. Żadnego z okresów zatrudnienia wnioskodawcy ZUS nie uwzględnił przy ustalaniu jego stażu pracy w warunkach szczególnych (karta przebiegu zatrudnienia - k. 113 a.e.).

W dniu 31 lipca 2014 roku organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do świadczenia z uwagi na nieudowodnienie 15 lat pracy w szczególnych warunkach (decyzja - k. 115 a.e.).

Zakwestionowany został przy tym okres od 21 sierpnia 1979 r. do 31 grudnia 1998 roku dokumentowane świadectwem pracy z dnia 31 grudnia 2000 roku, wystawionym przez (...) S.A. (k. 109 a.e.). W świadectwie tym znalazła się adnotacja o tym, że w wyżej wymienionym okresie S. K. (1) wykonywał pracę w szczególnych warunkach na stanowisku garbarza oddziału garbunkowego, garbarza wykończalni oraz kierowcy wózka akumulatorowego i spalinowego w wykazie A, dział VII, poz. 11, pkt 1, 2 i 4, poz. 10 pkt. 4 i poz. 15 pkt 1 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 roku.

Organ rentowy zarzucił, iż w powyższym świadectwie pracy nie określono rodzaju prac zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, nie wskazano wykazu, działu i pozycji załącznika do tego rozporządzenia, zaś wymienione w nim stanowiska pracy nie są zgodne z tymi, które znajdują się pod wskazanymi punktami pozycji działu załącznika do powołanego aktu resortowego.

W tym stanie rzeczy wydana została zaskarżona decyzja.

Sąd w niniejszym postępowaniu ustalił, iż S. K. (1) został przyjęty do pracy w Przedsiębiorstwie Państwowym (...) we W., w pełnym wymiarze czasu pracy, na czas nieokreślony, na stanowisko pomoc dwojenia maszynowego. Od 1 października 1979 roku wnioskodawca otrzymał angaż na stanowisko garbarza oddziału mokrego. Od dnia 26 stycznia 1987 roku skarżącego przeniesiono na stanowisko montera maszyn i urządzeń w Oddziale (...), następnie już od 2 lutego 1987 roku na stanowisko wytwarzacza wtórnej skóry w Oddziale (...). W okresie od dnia 7 czerwca 1994 roku do dnia 30 czerwca 1994 roku powierzono wnioskodawcy obowiązki kierowcy wózka akumulatorowego i spalinowego w Dziale (...) z uwagi na szczególne potrzeby zakładu pracy. Okres ten przedłużono ostatecznie do dnia 31 sierpnia 1994 roku. W dniu 1 października 1998 roku, z powodu likwidacji Oddziału (...) skarżącego przeniesiono ze stanowiska wytwarzacza skóry wtórnej na stanowisko garbarza wykończalni w Oddziale W.. Kolejna zmiana stanowiska nastąpiła już po 31 grudnia 1998 roku – w dniu 15 maja 1999 roku zatrudniono wnioskodawcę na stanowisku portiera (vide umowa o pracę, angaże zawarte w aktach osobowych skarżącego k. 21 a.s.).

Wnioskodawca w okresie zatrudnienia na stanowisku garbarza oddziału mokrego wykonywał obowiązki polegające na rozważaniu chemikaliów, dozowaniu ich do bębnow, wrzucaniu surowych skór do bębnow. Bęben mieścił kilka ton skór. W czasie wirowania w jednym bębnie skór wnioskodawca zajmował się napełnianiem następnego. Przy pracy tej narażony był na kontakt z chemikaliami – kwasem siarkowym, chromalem, siarczkiem sodu, chlorkiem wapnia, sodą oczyszczoną, ponadto panowała wilgoć. Z tytułu wykonywanej pracy wnioskodawcy przysługiwał dodatek z tytułu pracy w warunkach szkodliwych oraz mleko. Z uwagi na szkodliwe warunki pracy obowiązywał go siedmiogodzinny dobowy wymiar czasu pracy (zeznania wnioskodawcy – k. 41. a.s. w zw. z k. 16v a.s., zeznania świadka Z. G. (1) - k. 39v. – 40 a.s.; zeznania świadka S. S. k. 40v a.s.).

Jako wytwarzacz skór wtórnych skarżący pracował w podobnych warunkach, do jego obowiązków zaś należało obsługiwanie dużego młynka, w którym mieliło się odpady skórne, następnie dodawał środki chemiczne i klej. Powstawała z tego papka, która była prasowana przez wnioskodawcę i powstawała z niej sztuczna skóra. Praca ta

odbywała się również w ciągłej styczności ze środkami chemicznymi (zeznania wnioskodawcy – k. 41. a.s. w zw. z k. 16v a.s., zeznania świadka Z. G. (1) - k. 39v. – 40 a.s.; zeznania świadka S. S. k. 40v a.s.)

S. K. (1) już od 1992 roku uzyskał pozwolenie na kierowanie wózkami akumulatorowymi i spalinowymi używanymi do transportu wewnętrznego na terenie zakładu garbarskiego. Uprawnienia takie były mu potrzebne, gdyż sporadycznie zmuszony był do przewiezienia surowych skór z magazynu bądź skór po procesie garbunku na inne oddziały oraz tzw. chemię używaną w procesach garbarskich. Były to jednak co do zasady obowiązki poboczne. Jedynie w okresie 3 miesięcy pomiędzy 7 czerwca 1994 roku a 31 sierpnia 1994 roku wnioskodawca przeniesiony był na stanowisko kierowcy wózka akumulatorowego i spalinowego i wykonywał wyłącznie ta pracę (vide akta osobowe k. 21 a.s. oraz zeznania wnioskodawcy – k. 41. a.s. w zw. z k. 16v a.s., zeznania świadka Z. G. (1) - k. 39v. – 40 a.s.; zeznania świadka S. S. k. 40v a.s.).

W całym okresie zatrudnienia wnioskodawca korzystał raz z urlopu bezpłatnego w wymiarze 5 dni, w okresie od 15 czerwca 1990 roku do 29 czerwca 1990 roku (akta osobowe k. 21 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wskazane dowody.

Przystępując do oceny dowodów osobowych należy stwierdzić, że przesłuchani w sprawie świadkowie: Z. G. (1) i S. S. to osoby obce dla wnioskodawcy, które były zatrudnione razem z nim w tym samym zakładzie pracy. Okresy zatrudnienia świadków oraz wnioskodawcy pokrywały się i wynosiły prawie 20 lat. Z. G. (1) zatrudniony był na stanowisku kierowcy wózka akumulatorowego, natomiast S. S. na stanowisku garbarza oddziału mokrego. Świadkowie zgodnie potwierdzili zakres obowiązków S. K. (3) na poszczególnych stanowiskach. Zeznania świadków są logiczne i spójne, korelują ze sobą i z zeznaniami wnioskodawcy, wobec czego Sąd uznał je za wiarygodne. Podkreślić przy tym należy, iż Z. G. (1) uprawniony jest również do wcześniejszej emerytury, przyznanej na mocy wyroku Sądu Okręgowego.

Powyższa ocena dotyczy również zeznań samego wnioskodawcy S. K. (1), skoro były one zgodne z wiarygodnymi zeznaniami świadków. Wnioskodawca wyczerpująco opisał swoje obowiązki. Brak jest jakichkolwiek przesłanek do kwestionowania jego zeznań.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie został ustalony również w oparciu o powołane dowody z dokumentów zawartych w aktach organu rentowego. Zostały one sporządzone w przepisanej formie, w oparciu o obowiązujące w dacie ich wydania przepisy prawne oraz wydane przez kompetentne osoby w ramach przysługujących im uprawnień. Akta osobowe zawierają kolejne angaże wnioskodawcy, poprzedzające zmianę stanowiska wnioski o przeniesienie.

Co do świadectwa pracy z dnia 21 grudnia 2000 roku, wystawionego przez likwidatora (...) S.A, to należy wskazać, że oprócz uchybień wytkniętych przez organ rentowy, to prawidłowo wskazano w nim okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie S. K. (1) jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 748 ze zm.), mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 cytowanej ustawy stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu

uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis § 1 ust. 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury wnioskodawca musiał spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 60 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego lub wnieść o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w tym funduszu, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa;
- 3) na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnić:
 - co najmniej 15 - letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz
 - staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat.

Bezspornym jest, że wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, w dniu (...) ukończył 60 lat oraz legitymuje się co najmniej 25 -letnim stażem pracy.

Dokonując oceny, czy wykonywaną przez wnioskodawcę pracę w (...) S.A. można zakwalifikować jako pracę w szczególnych warunkach, należy podkreślić, że wnioskodawca występując do organu rentowego o przyznanie świadczenia przedłożył świadectwo pracy zawierające potwierdzenie tej okoliczności. Dokument ten został jednak zakwestionowany przez ZUS na podstawie zarzutów formalnych.

Taka sytuacja nie może dyskwalifikować możliwości ubiegania się o przedmiotowe świadczenie. Należy mieć bowiem na uwadze, że nawet brak świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie oznacza sam w sobie, że pracownik pracy w takich warunkach nie świadczył. Obowiązek sporządzenia odpowiadającego wymogom świadectwa obciąża pracodawcę, w związku z czym wyciąganie jakichkolwiek negatywnych konsekwencji z nieścisłości w nim zawartych wobec pracownika byłoby dla niego nazbyt krzywdzące.

Na podstawie wyników przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego Sąd ustalił, że Z. G. (2) będąc zatrudnionym w (...) S.A. w okresie od 1 października 1979 r. tj. od daty przeniesienia na stanowisko garbarza oddziału

mokrego do 31 grudnia 1998 r (19 lat i 3 miesiące) był zatrudniony w szczególnych warunkach na stanowiskach garbarza oddziału mokrego, wytwarzacza skór wtórnych oraz kierowcy wózka akumulatorowego i spalinowego w transporcie wewnętrznym.

W tych okresach zakres jego obowiązków odpowiada temu opisanemu w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. nr 8, poz. 43 ze zm.) – wykaz A, dział VII „w przemyśle lekkim”, poz. 11 „prace przy garbowaniu skór”, poz. 10 „prace w magazynach skór surowych (garbarnie, skup)” oraz poz. 15 „przetwórstwo i utylizacja odpadów z tworzyw sztucznych, włókienniczych, skórzanych i makulatury”. Konkretnie stanowiska zostały wymienione w wykazie A, dział VII, poz. 11, pkt 1 „garbarz oddziału mokrego”, poz. 10, pkt. 4 „robotnik transportu wewnętrznego” oraz poz. 15, pkt. 1 „wytwarzacz wtórnej skóry” załącznika nr 1 do zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (Dz.Urz. MPCiL z 1987 r., Nr 4).

Należy w tym miejscu podkreślić, że w pełni przez Sąd Okręgowy aprobowane stanowisko Sądu Najwyższego, nakazuje przy ustalaniu, czy wykonywana była praca w warunkach szczególnych, kierować się przede wszystkim rzeczywistym zakresem obowiązków, a nie nazwą stanowiska pracy (por. wyrok z dnia 19 maja 2011 r., III UK 174/10, z dnia 9 marca 2010 r., I UK 324/09, z dnia 8 czerwca 2011 r., I UK 393/10). Nie ma zatem znaczenia fakt, że wnioskodawca formalnie miał powierzane stanowiska pracy, które nie zostały wymienione w wykazie stanowiącym załącznik do odpowiedniego aktu resortowego skoro ustalono, że faktycznie świadczył on pracę zaliczaną do wykonywanych w szczególnych warunkach na podstawie przepisów cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów.

W tym stanie rzeczy należy uznać, iż S. K. (1) spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do ustalenia mu prawa do emerytury na podstawie omówionych przepisów, bowiem licząc na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się ogólnym stażem ubezpieczeniowym w wymiarze ponad 25 lat, w tym stażem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze co najmniej 15 lat, w dniu (...) roku ukończył 60 lat życia oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Z tego też względu Sąd ustalił mu prawo do świadczenia od(...)roku, to jest od dnia złożenia wniosku o emeryturę.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.